

KRYTERIA OCENY PRACY DYPLOMOWEJ
kierunek filologia, studia I stopnia

Uwagi ogólne

1. Napisanie, a następnie obrona pracy licencjackiej zamykają ukończenie pierwszego poziomu studiów filologicznych. Dlatego należy ją postrzegać jako bezpośrednie oraz pośrednie potwierdzenie, iż jej autor osiągnął wszystkie przewidziane w programie nauczania efekty kształcenia. Winien on zwłaszcza udowodnić, iż dzięki funkcjonalizacji nabytych wiadomości i umiejętności dokonał ich przekształcenia na określone kompetencje – niezbędne, aby napisać tekst o charakterze naukowym. W szczególności, należy od licencjata oczekiwać, iż:

- w wyniku uczestniczenia w przewidzianych programem zajęciach oraz dzięki samokształceniu zdobył merytoryczne przygotowanie do podjęcia wskazanej w temacie problematyki,
- potrafił stworzyć dla własnych rozważań płaszczyznę umocowań i odniesień – po pierwsze dzięki trafnemu doborowi literatury przedmiotowej, tak w jej wymiarze ilościowym, jak i jakościowym, a po drugie dzięki jej celowemu wykorzystaniu,
- zapewniając sobie warunki do optymalnego wykorzystania informacji zawartych we wszelkiego rodzaju tekstach cudzych, dokonał pogłębionej ich recepcji, uwzględnivszy jej wszystkie etapy, tj. zrozumienie, analizę, interpretację, wysnucie wniosków,
- w przypadku tematu, którego rozwinięcie wymagało uwzględnienia materiału pozyskanego w wyniku badań własnych, wykazał się umiejętnością przeprowadzenia ich w sposób metodologicznie poprawny, zgodnie z przewidzianym dla pracy naukowej tokiem postępowania,
- mimo wyraźnych zakotwiczeń w cudzych poglądach stworzył dzieło oryginalne dzięki temu, iż zadbał o to, aby nie ukrywając korzystania z nich w sposób tak pośredni jak i bezpośredni, wyraźnie oddzielić od nich sądy własne,
- udowodnił posiadanie kompetencji tekstotwórczej, tworząc tekst spójny treściowo, logicznie i przejrzyste go komponując, respektując wszelkie normy poprawnościowe: językową, stylistyczną, gatunkową.

2. Pod względem gatunkowym pracę licencjacką wypada zaliczyć do tekstów naukowych. Trzeba jednak pamiętać, iż należy widzieć w niej raczej próbę możliwości autora, niż dzieło w pełni dojrzałe. Próba ta musi jednak mieć charakter spójnej i logicznie zbudowanej całości – jeżeli nie rozwijającej w pełni, to zarysowującej wyznaczone przez temat pole rozważań. Spełnienie wskazanego warunku jest konieczne dla wystawienia najniższej oceny pozytywnej czyli dostatecznej. Wszelkie „nadwyżki” od tego poziomu minimum winny znaleźć przełożenie na podwyższenie stopnia. Określając, w jakiej mierze zostały spełnione wymagania wyznaczane przez wymienione w punkcie 1 kryteria, należy oddzielić aspekt treściowo-informacyjny od warsztatowego.

3. W przypadku prac o małej objętości i skromnej zawartości informacyjnej mogą powstać wątpliwości, czy oceniany tekst wolno uznać za rozprawę licencjacką. W takim razie konieczne trzeba rozróżnić pomiędzy sytuacją kiedy wymienione cechy wynikają z wąsko sformułowanego tematu, a przypadkiem gdy za braki i zaniechania odpowiada sam autor.

KRYTERIA OCENY PRACY DYPLOMOWEJ
kierunek filologia, studia I stopnia

4. Żadne okoliczności łagodzące nie powinny wpływać na ocenę warsztatu metodologicznego, a więc badawczego i pisarskiego autora. Formułując ją, należy wziąć pod uwagę cztery potwierdzające jego sprawność wykładniki:

- trafny pod kątem swoistości podejmowanej problematyki wybór metod pracy,
- umiejętność ich wykorzystania,
- zdolność przekładania uzyskanych rezultatów na udany kompozycyjnie oraz poprawnie i jasno napisany tekst naukowy, w którym winien znaleźć odzwierciedlenie zarówno przebieg pracy autora (jej poszczególne fazy: tworzenie podstaw teoretycznych i płaszczyzny umocowań, dobór kontekstów, gromadzenie informacji koniecznych, by zmierzyć się z tematem, analiza, interpretacja, wysnuwanie wniosków), jak i jej efekt końcowy,
- wartość naukowa (poznawcza, polegająca na wzbogaceniu wiedzy w określonej dziedzinie, na weryfikacji obowiązujących poglądów na dany temat itp.).

5. Poziom kompetencji tekstotwórczej autora trzeba także określać, badając uporządkowanie traktowanego jako całość wywodu, które winno być zgodne z konwencją obowiązującą w przypadku tekstów naukowych. Jej przestrzeganie uzewnętrznia się:

- w jego kompozycji uwzględniającej funkcjonalne zaplanowanie części skrajnych tj. wstępu i zakończenia, rozczłonkowanie na rozdziały i podrozdziały, ich logiczne następstwo, opatrzenie ich zapowiadającymi zawartość tytułami,
- w poprawnym zaznaczaniu cytatów, przytoczeń pośrednich oraz odwołań w celu formalnego oddzielenia poglądów cudzych od własnych,
- w załączeniu na końcu pracy zestawienia bibliograficznego uwzględniającego pozycje faktycznie wykorzystane, co zostało uwidocznione w tekście,
- w spełnieniu przyjętych wymogów redakcyjno-edytorskich, np. zalecających jednostronność wydruku lub też dopuszczających jego dwustronność, określających wielkość czcionki (tzw. „dwunastka” z interlinią), zachowanie marginesów o ustalonej szerokości (2,5 cm), kładących umieszczać przypisy na dole strony czcionką 10 p., wymagających paginacji stron w określonym miejscu (np. na dole po lewej stronie).

Kryteria ocen

Ocena dostateczna – 3,0: spełnienie określonego w poprzedniej części minimum wymagań we wszystkich powstających wokół nich obszarach, przy uwzględnieniu dopuszczalności pewnych braków w warstwie treści i usterek w warstwie kompozycji oraz niedoskonałości estetycznej stylu;

Ocena plus dostateczna – 3,5: przekroczenie wspomnianego minimum w niektórych z wymienionych obszarów, mniej zaniechań i usterek;

Ocena dobra – 4,0: pełna realizacja wymagań, ale nie we wszystkich obszarach wyczerpująca – tzn. wykorzystująca w pełni możliwości, jakie stwarza autorowi zarówno krytyczna interpretacja literatury przedmiotowej, jak i jego własne badania i rozważania nad zagadnieniami mieszczącymi się w temacie rozprawy;

Ocena dobra plus – 4,5: pełne, wnikliwe rozwinięcie tematu, uwieńczone powstaniem wartościowego poznawczo, dobrze napisanego tekstu. Drobne niedostatki mogą występować

KRYTERIA OCENY PRACY DYPLOMOWEJ
kierunek filologia, studia I stopnia

na płaszczyźnie kompozycji wywodu, upośledzać urodę stylu, przejawiać się jako wstrzemięźliwość w formułowaniu własnych sądów;

Ocena bardzo dobra – 5,0: rozprawa spełnia bez zastrzeżeń wszystkie wymagania stawiane pracom licencjackim, świadcząc o rzetelnej wiedzy merytorycznej autora, o opanowaniu przez niego metodologii naukowej, o rozwiniętej kompetencji tekstotwórczej, o oryginalności myślenia oraz kreatywności, o całkowitym panowaniu nad zawartością informacyjną tekstu, jej układem, objętością, nad językiem, w jakim została ona zapośredniczona.

Ocenianie ułatwi możliwość odwoływania się do ukonkretnionej płaszczyzny odniesień. Jej rolę dobrze spełni zaproponowany poniżej uszczegółowiony zestaw **warunków uzyskania oceny dostatecznej**. W przypadku każdego z nich uwzględniono dopuszczalne na poziomie minimum ograniczenia.

Warunki uzyskania oceny dostatecznej – 3,0

Osiągnięcia oraz niedostatki:

1. Autor pracy trzyma się zasadniczo ramy tematycznej, ale mogą mu się zdarzyć nieuzasadnione i niepotrzebne odbiegnięcia od niej.
2. Poprzez problematyzację tematu odzwierciedlającą się w tytułach i zawartości poszczególnych rozdziałów dowiódł jego zrozumienia. Mimo to, albo nie potraktował wyodrębnionych obszarów wyczerpująco, albo też niektóre z nich praktycznie w omówieniu pominął.
3. Budując płaszczyznę uzasadnień dla własnych sądów dokonał trafnego doboru literatury przedmiotowej, ale pominął niektóre ważne pozycje.
4. Z powodu nieumiejętnego odwoływania się do wspomnianej literatury w toku rozważań autor w niedostatecznym stopniu oddzielił własne myśli od cudzych poglądów, obniżając w ten sposób stopień oryginalności tworzonego tekstu.
5. Dobór cytatów oraz treść odwołań pośrednich do dzieł innych autorów świadczy wprawdzie, że licencjat zapoznał się z tymi pozycjami, ale niekoniecznie je zrozumiał. Dlatego przytoczenia nie zawsze pasują do tego odcinka wywodu, w jakim się znalazły.
6. Autor pokazał, iż potrafi analizować i interpretować, ale czyni to powierzchownie, pomija niektóre zjawiska i ich cechy. Ma też kłopoty z formułowaniem wniosków podsumowujących rezultaty wymienionych operacji.
7. Mimo posługiwania się właściwymi metodami pracy (o co dba z reguły każdy opiekun naukowy), nie zostały w pełni wykorzystane ich możliwości tak w zakresie poznawania, jak i opisywania mieszczących się w temacie rozważań zagadnień i zjawisk.
8. Wprawdzie w kompozycji tekstu odzwierciedla się problematyzacja treści tematu, ale zawartość niektórych części nie jest w pełni zgodna z zapowiedziami znajdującymi się w tytułach. Całkowita rozbieżność jest rzadka, ale zdarzają się dwa inne przypadki nieadekwatności. Pierwszy to wracanie do zagadnień wcześniej przedstawionych, drugi

KRYTERIA OCENY PRACY DYPLOMOWEJ
kierunek filologia, studia I stopnia

to nieuzasadnione wprowadzanie na zasadzie antycypacji problematyki, która będzie podjęta później. Obydwa zakłócają ład kompozycyjny.

9. Autor posługuje się w pracy poprawnym językiem obcym i usiłuje zachować jednorodność stylu. Używa poprawnego słownictwa, ale jego repertuar nie jest bogaty. Zdarza mu się też nie do końca poprawne posługiwanie się niektórymi terminami naukowymi. Zasadniczo buduje poprawne pod względem gramatycznym jednostki syntaktyczne, ale przytrafiają mu się też struktury błędne. Niekiedy nie panuje nad strukturą zdania wielokrotnie złożonego, a w efekcie nad jego sensem.

10. Przy nienaganej stronie formalnej zdarzają się w tekście drobne usterki, np. niekonsekwentne stosowanie kursywy, spacji, innych sposobów wyodrębniania określonych składników tekstu, a także braki lub nadatki w stosowaniu znaków interpunkcyjnych.

Opracowała: prof. dr hab. Jadwiga Kowalikowa

Wskazówki dla promotora i recenzenta pracy dyplomowej pomocne przy pisaniu recenzji

1. Czy student jasno określił cel i zakres pracy?
2. Czy praca jest zgodna z tematem?
3. Jaka jest wartość merytoryczna pracy?
4. Czy praca dowodzi samodzielności sądów, kreatywności w formułowaniu tez?
5. Czy w pracy został zachowany logiczny wywód myślowy a następstwo podejmowanych problemów świadczy o przemyślanej koncepcji pracy?
6. Czy konstatacje i wnioski zawarte w pracy są wiarygodne?
7. Czy dobrze została dobrana podstawa materiałowa pracy?
8. Czy autor zgromadził w odpowiedniej ilości i dobrze wykorzystał (celowo i funkcjonalnie) literaturę przedmiotu?
9. Czy praca świadczy o tym, że autor dzięki własnym studiom zdobył kompetencje niezbędne do analizy zagadnienia omawianego w pracy dyplomowej?
10. Czy w pracy zostały zastosowane właściwe metody badawcze?
11. Czy wszystkie części pracy dyplomowej są poprawne metodologicznie?
12. Czy autor pracy samodzielnie przeprowadził analizę i interpretację zgromadzonego materiału, czy analiza i interpretacja wyników badań jest wnikliwa, zawierająca odwołania do stworzonej wcześniej podstawy teoretycznej?
13. Czy kompozycja pracy jest przejrzysta i zawiera zgodnie z modelem tego typu rozpraw komponenty: teoretyczny (erudycyjny), empiryczny oraz twórczy?

KRYTERIA OCENY PRACY DYPLOMOWEJ
kierunek filologia, studia I stopnia

14. Czy język i styl pracy są adekwatne do charakteru pracy?
15. Czy autor opanował niezbędny warsztat pisarski oraz dochował należytej staranności w przygotowaniu graficznej strony pracy; czy zadbał o estetykę tekstu?
16. Czy praca nie narusza praw autorskich innych osób?
17. Czy praca dyplomowa spełnia wszystkie wymagania formalne stawiane pracom dyplomowym?

Opracowały: prof. dr hab. Jadwiga Kowalikowa, dr Krystyna Choińska, dr Małgorzata Pachowicz